

voorkomen als
werker. Wat er
tot, wilt ik het
de vragenbus
hijnt het ook al

echter, dat de
enkele hand

genoeg?
at hij de daps
de.

zijn eigen wan

Telegraaf" heb

in geschreven
met mijn naam
ogische beschou
in om over het
mij aan.

men algemeen
r maakt.

Probleem van
de Vragenbus
wijze ook een
Telegraaf"

enikelen in „Het

sch Maandblad"
ze richting! —

een artikel in

en Bavinck toe
indpunt in een
ke pers voortlich
ingd, dit besluit

ingenomen.

de zijn roeping
n verfoochenen
earen nitsluitend
e nooit anders
n kennen.

lan ook niet op
zijn ze niet ge
de ik ontving
het Calvinisme
voor de moes
en?

uden.

heerlijk Calvi

elkome gelegen

de uitnodiging

Gereformeerde

prizen, ik zou

werd gedaan om

ggen — „Blanke

te spreken over

op rekenen, dat

at ik lang zou

verleiding bren

schouwburg te

eid te schrijven

aan, onze men

de liberale pers

te?

et!

geestig als de

degelijke „Re

oud aanbevelen

oedienen, welke

maar van des

derd, goed anti

rop wijzen zal

eft aan te ho

maar van onze

erd wantrouwen

HEPP.

N.

het geloofsleven

ren het onder

D. een vraag

en veel grooier

functie in ons

te, welke?"

niets minder

tenis van het

beantwoorden

en belicht de

plaats, die het verstand, in onderscheiding van
en in verband met gevoel en wil, in ons zieleven
heeft; en die een verhandeling zou eischen, zóó
breed als we in deze rubriek niet geven kunnen.

Is daarom erg gelukkig, dat de vrager tusschen
haakjes een toelichting laat volgen, die bewijst,
dat hij heel wat anders, in elk geval heel wat
minder wenscht dan zijn vraag doet denken.

Hij laat volgen: „Ik heb hier het oog in 't bijzonder
op het toetsen van ons geloofsleven aan de be-
vinding der heiligen in de H. Schrift, alsook op
de kenmerken-prediking. Wat is uw oordeel daar-
over? Mogen wij langs dezen weg o.m. tot een
sluitrede of conclusie komen?"

Wat onzen vrager bezig houdt raakt dus wel,
als ik het zoo eens noemen mag, de verstandelijke
zijde van het geloofsleven; doch dan niet over haar
volle breedte, maar uitsluitend in één bepaalde
functie. En dan wel de functie, die bestaat in ons
toetsen van eigen innerlijk leven aan wat we ge-
woon zijn „kenmerken van genade" te noemen.
Nu is ook zóó het veld, waarop onze broeder
me verzoekt zijn gids te willen zijn, groot genoeg.
Doch als ik me strikt houden mag aan de be-
grenzing, die hij zelf maakte, kan ik hier wel de
ruimte vinden voor het verlangde antwoord. Ik
houd me dan maar niet op bij de vraag, of de
toetsing waarover het hier gaat enkel een ver-
standelijke werking onzer ziel is, en of —
en in hoever dan — niet ook het gevoelend en
het willend zieleleven erin betrokken zijn. We
kunnen dat laten rusten. In elk geval toch is de
werking der ziel daarbij in hoofdzaak van verstan-
delijken aard.

Om nu verder te komen, moeten we beginnen
met de vraag te stellen, wat we ons denken als
het voorwerp der toetsing waarover we het heb-
ben zullen, m.a.w. wat getoetst moet worden.
Onze vrager laat ons daarover wel wat in het on-
zekere. Hij spreekt van het toetsen „van ons ge-
loofsleven". Doch dat toetsen kan tweërlei gelden:
het kan gelden de echtheid van wat we ons
geloofsleven achten, en ook de gezondheid
ervan.

Bij het eerste gaat het over onzen staat; bij
het tweede over onzen welstand.

Vrager denkt naar 'k vermoed, aan het eerste.
'k Vermoed dat, huiten wat hij-zelf schrijft om, op
grond hiervan, dat we steeds, zodra er sprake valt
van zelf-toetsing en zelf-beproeving, zoo goed als
uitsluitend denken aan bepoeving van onzen ge-
nadestaat. Zelfs bij de regelmatig terugkeerende
zelfbeproeving vóór de viering van des Heeren
Avondmaal, ben ik overtuigd, dat verreweg den mees-
ten niets anders voor den geest staat. En 'k ben
er niet gerust op, dat onze voorbereidings- of proef-
predikaties daar geheel onschuldig aan zijn.

Een jammerlijk misverstand en, erger nog, een
ernstige aanklacht.

Het eerste, omdat er bij ons nog o zooveel
haperen kan — ook wat betreft de rechte zielsge-
stalte voor het ontvangen van het H. Avondmaal —
al is het niet onzen staat voor God in orde.

Stand en staat waren onze oude „Praktizjns"
dan ook gewoon goed uit elkander te houden.

En het laatste, omdat het van ergerlijke zelfzucht
getuigt, dat we ons wél bekommeren over den
staat, maar niet of uiterst weinig om den stand
onzer ziel.

En huiten dit alles blijkt de zonde ook hier weer
dwaasheid; want Gods kinderen zouden heel wat
minder blootstaan aan aanvechtingen en twijfelin-
gen omtrent hun staat, zoo ze meer acht gaven
op en waakten over den stand hunner ziel.

Doch, ik mag hier niet verder op ingaan.

Dat ik er me even bij ophield, had zijn reden
niet alleen in een bedenkelijke praktijk, maar ook
in de toelichting van de mij gestelde vraag.

Want ze sluit zich, naar 't me toeschijnt, bij
deze praktijk aan.

Dat: „Mogen wij langs dezen weg o.m. ook tot
een sluitrede of conclusie komen?" doet me den-
ken, dat ook vrager zich den staat en niet den
stand als voorwerp denkt van de toetsing, waar-
over hij schrijft.

Nu, laat me dan, met me-zelf en met anderen,
ook hem opwekken, niet enkel te vragen naar
de echtheid, maar óók en niet minder naar de
gezondheid van ons geloof en ons geloofsleven.
Laat er ons van verzekerd zijn, dat zijn echtheid
overtuigender blijkt zal, naarmate zijn gezondheid
minder te wenschen overlaat, en dat, omgekeerd,
uit zijn gebrek aan gezondheid heel wat twijfelingen
aangaande zijn echtheid bij ons opkomen.

Doch hiermee bedoel ik geen oogenblik af te
dingen op het recht en de waarde van onze zelf-
beproeving ten aanzien van onzen genadestaat.

Niemand, die oprecht werd voor God en tegen-
over zichzelf, en in wiens hart de Heilige Geest
waarschijnlijk beklemmering werkte over zijn eeu-
wige behoudenis — of de vraag naar zijn genade-
staat werd hem levensvraag.

Levensvraag — stellig.

Want wat is ze?

Is ze het koude redeneeren en het kille reke-
nen, waarmee praatchristen bij zichzelf vaststelt
— want deze uitkomst staat tevoren bij hem vast —
dat hij „lieve kenteekentjes" en „zalige kenmerk-
jes" — dat zijn hij hem, met al zijn praten van

onmacht en verdoemelijkheid, in den grand niets
anders dan zooveel vromigheidjes — genoeg in
zich vindt, om in het kruigetje van „het volkje"
óók een woordje mee te mogen spreken?

Neen, dat is de caricatuur, dat is het spotbeeld
ervan.

De vraag naar onzen genadestaat — dat is de
vraag waarmee de heiligheid en de gerechtigheid
Gods uit de donkerten van dood en eeuwigheid
op ons afkomen: zijt ge verzoend met uw God;
weet ge u gerechtvaardigd in Christus; en, in plaats
van een kind des verderfs, een erfgenaam des
eeuwigens levens?

Vragen, die dan weer allerlei andere vragen in
zich sluiten: of ons berouw over de zonde wel
oprecht is, of we wel waarlijk door het geloof
ons betrouwen op Christus stellen, en in Hem op
de genade Gods, en op Gods belofte in het Evan-
gelie; of we, in vijandschap tegen de zonde en in
helde tot onzen God, de kenteekenen dragen van
een oprecht geloof en van wedergeboorte uit den
Heiligen Geest, en zooveel andere.

Dat met deze en dergelijke vragen een geloovige
zich gedurig omtrent zijn genadestaat te beproeven
en te toetsen heeft, zal wel niemand ontkennen.
Het Woord onzes Gods wekt er ons zelfs met
zooveel woorden toe op.

Niet alleen rechtstreeks in een vermaan als dat
van den Apostel Paulus tot de Corinthiërs in 2
Cor. 13: 5: „Onderzoek u zelve of gij in het geloof
zijt; beproeft u zelve. Of kent gij uzelve niet, dat
Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenigszins
verwerpt zijt"; doch ook indirect in woorden
als 1 Joh. 3: 14: „Wij weten, dat wij overgegaan
zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broe-
ders liefhebben", 1 Joh. 4: 13: „Hieraan kennen
wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat
Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft", en tal
van andere plaatsen.

Onze Blijdenisschriften spreken ervan o.a. in
den Heidelb. Catechismus Zondag 32, als het daar
heeft, dat de geloovigen o.m. ook hierom goede
werken hebben te doen, „dat ook bij zich zelve
van zijn geloof uit de vruchten verzekerd zij",
en in de Dordtsche Leerregelelen Hfdst. I, par. XII,
als daar beleden wordt, dat de uitverkorenen van
hemne eeuwige en onveranderlijke verkiezing ter
zaligheid verzekerd worden, niet „als zij de verbor-
genheden en diepten Gods curieuselijk doorzoeken,
maar als ze de onfeilbare vruchten der verkiezing,
in het Woord van God aangewezen (als daar zijn:
het waar geloof in Christus, kinderlijke vreeze Gods,
droefheid, die naar God is over de zonde, honger
en dorst naar de gerechtigheid, enz.) in zichzelf
met een geestelijke blijdschap en heilige verneming
waarnemen". Zie ook ons Avondmaalsformulier.

Hiermee heb ik reeds mijn oordeel gegeven over
wat br. B. „kenmerken-prediking" noemt; ten min-
ste als hij daarmee bedoelt een prediking, die
gedurig maant tot zelfbeproeving en zelf-toetsing
aan het Woord.

Als het Woord-zelf er toe opwekt en er leiding
bij geeft, kan geen prediking daarzonder volle be-
diening des Woords zijn.

Denkt br. B. daarbij echter aan een prediking,
die opgaat in het voorhouden en aanleggen van
„kenmerken", dan is ze stellig nog minder volle
bediening des Woords. Ze zou een prediking van
den christen zijn, in plaats van van den Chris-
tus.

Overbodig te zeggen, dat we in deze zelfbeproe-
ving ten opzichte van onzen staat voor God, te
doen hebben met één der teederste dingen waartoe
we geroepen worden, en waarin ons méér dan bij
iets anders heilige omzichtigheid voegt. En dat geldt
dan in de eerste plaats den toets dien we ons
aanleggen.

Br. B. denkt daarbij, naar 't schijnt, uitsluitend
aan „de bevinding der heiligen in de H. Schrift".

Dat is, zeer zeker véél te eng genomen.

Behalve de bevindingen der heiligen, die we ove-
rigens maar voor zoo klein een deel kennen — en
dat geldt dan in hoofdzaak nog alleen voor de
Psalmdichters — komen hier óók in aanmerking
alle levensopenbaringen bij de vromen des Ouden
en Nieuwen Testaments, voorzover ze
vruchten des Geestes waren.

Dat laatste moet er met veel nadruk aan toe
gevoegd, omdat er in wat de Schrift ons van Gods
heiligen boekte, ook allerlei is, dat geen vrucht
des Geestes, maar werk des vleesch is was.

Ook de levensopenbaring der heiligen moet daar-
om op haar beurt getoetst aan den proefsteen dien
we ons-zelfen hebben aan te leggen.

Daarom is het veiliger met onze kerken, in het
zooeven aangehaalde uit de 5 Artikelen tegen de
Remonstranten, alleen van „de onfeilbare vruchten
der verkiezing, in het Woord van God aangewezen",
als van den beslissenden keursteen, te spreken.

En of we dan, naar B. vraagt, uit deze kenteek-
enen van genade, tot een sluitrede of conclusie
mogen komen?

Zonder twijfel. Schriftuurplaatsen als 1 Joh. 4: 13
bewijzen dit overtuigend.

Trouwens, waartoe anders zou dergelijke toet-
sing van onszelf aan de vruchten des Geestes,
anders dienstig zijn?

Alleen — laat ons niet vergeten, dat we hier
zijn op het terrein der bijzondere genade, en wel

meer bepaald op dat van de verzegeling der ge-
loovigen, en dat die verzegeling en verzekering van
Gods kind het werk is van den grooten Trooster
onzer zielen: den Heiligen Geest; dat we daarom
niets vorderen met het opmaken van onzen staat
bij manier van een rekensom; en dat de wettige
conclusie, die alleen onze ziel vastheid en zeker-
heid kan geven, vrucht is van de in onze zelf-
beproeving invloeiende genade van den Heiligen
Geest.

Het is de Geest onzes Gods en Hij alleen, die ons
uit zijn werkingen en vruchten in ons, van onzen
genadestaat vermag te verzekeren.

En alleen de zelfbeproeving, die geschiedt onder
het biddend zoeken van zijn leiding, geeft daarom
hoop van waarachtigheid en zekerheid.

V.

K. F.

LITERATUUR EN KUNST.

Dr Eugène van Oye †

Een dezer dagen is op zeer hoogen leeftijd, 86
jaren oud, tijdens een processie te Ghistel, over-
leden de Vlaamsche dichter Dr Eugène van Oye,
geneesheer te Ostende.

Tot de in ons land algemeen bekende Vlamin-
gen behoorde hij niet; zijn werk moet trouwens
tot een vorige periode der Vlaamsche kunst gere-
kend worden. Maar wel is hij een historische figuur
in de Vlaamsche letterkunde, in tweeërlei opzicht,
zelfs en als zodanig willen we hem een „In Me-
moria" wijden, nu hij in den Vlaamschen grond,
dien hij zoo van heeler harte liefhad, is ter ruste
gelegd.

Eugène van Oye verdient in de eerste plaats onze
aandacht als een der laatste overgebleven leerlingen
van den Vlaamschen Grootmeester, Guido Gezelle.
Met Hugo Verriest en Karel de Gheldere behoorde
hij tot de meest geliefde jonge vrienden van Ge-
zelle uit diens besten tijd, zijn leeraarschap te Rous-
selaere. Door den buitengewonen invloed van den
meester tot enthousiasme gebracht voor de poëzie
en voor de eigen zoete Vlaamsche tale, bleef van
Oye, toen hij student in de medicijnen te Leuven
geworden was, en ook later als arts te Ostende,
liefhebber en beoefenaar van de dichtkunst. En heel
zijn leven onderhield hij de oude vriendschap met
zijn schoolmakkers van Rouselaere, bleef hij ook
met hen — en in 't bijzonder met Hugo Verriest —
in geestelijk contact.

Van Oye is derhalve een van die figuren, die in
de eerste plaats genoemd moeten worden, als het
gaat over „het wonderjaar" van Gezelle, 't jaar
1859, dat met gulden letteren in de Vlaamsche
letterkunde-historie staat opgeteekend. Een van hen,
die als jongeren de betekenissen verstaan hebben van
den eenvoudigen priester-dichter, maar vooral ook,
die door hun aanhankelijkheid, hun liefde, hun
geestdrift Gezelle hebben bezielde en diens arbeid
voor hem zelf tot een dagelijksche verkwikking heb-
ben gemaakt. Verriest vertelt, dat van Oye Gezelle's
gedichten lezen kon, als deed deze het zelf en dat
het een genot was, hem te hooren spreken over
en voordragen uit het werk van den meester, zoo-
dat hij na zijn vertrek uit Rouselaere propa-
gandist in woord en daad was van de richting, die
Gezelle hem gewezen had. Letten we dan op de
bijzondere betekenis die Gezelle heeft gehad voor
de Vlaamsche dichtkunst en voor het geheele
Vlaamsche leven, dan is het duidelijk, dat Van
Oye, die in het werk van Gezelle met heel zijn
ziel heeft meegeleefd, een historische figuur is in
de Vlaamsche literatuurgeschiedenis.

Maar nog een tweede element komt daarbij.

In latere jaren, na den oorlog, is Van Oye ook
martelaar geweest voor zijn Vlaamsche liefde. Be-
schuldigd van activisme, is hij gevangen gezet en
voor de rechtbank gedaagd. Wel werd hij vrijge-
sproken — men herinnert zich misschien hoe Hugo
Verriest zijn vorige verdiediger was — maar hem
werd toch het lidmaatschap van de Koninklijke
Vlaamsche Academie ontnomen, een bejegening,
die hij nimmer heeft kunnen vergeten en die zijn
laatste levensjaren heeft verdouwd. De oorzaak,
dat men verdanking jegens hem koesterde, was
ongetwijfeld gelegen in de openhartigheid, de wei-
nig omzichtige vrijmoedigheid, waarmee hij voor
zijn Vlaamsche gevoelens uitkwam en juist daar-
door heeft hij betekenis gehad in het geding, dat
in de geschiedenis der Vlaamsche letterkunde van
de laatste jaren zulk een voorname plaats heeft
ingenomen.

Zoo is dus Eugène van Oye een historische
figuur, wiens naam verbonden is en blijft aan
de krachtige openbaring van den Vlaamschen geest,
die de Vlaamsche letterkunde der laatste eeuw
heeft bezielde.

Als dichter, we zeiden het reeds, behoorde Van
Oye tot de oudere periode, die van 1870—1890.
Zijn poëzie is een naklank van de toen reeds
uitbloeiende romantiek. Daarom ook is er een sterk
dramatisch element in, zooals zijn „Balders dood"
en „Godelieve van Ghistel" (z'n bekendste werk)
bewijzen.

Leerling van Guido Gezelle betoont hij zich vooral
in z'n lyrische poëzie. Daaruit spreekt liefde tot
en bewondering voor de natuur, erfenis ongetwijfeld